

ชื่อเรื่อง	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายของข้าราชการทหาร
ชื่อ-สกุล นักศึกษา	โสภณ สุกโต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.นพพล โปโสภา
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปี พ.ศ.	2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายของข้าราชการทหาร 2) ศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายของข้าราชการทหารของต่างประเทศ และประเทศไทย 3) วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายของข้าราชการทหาร และ 4) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายของข้าราชการทหาร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี บทความในวารสาร ตำราต่างๆ คำพิพากษาศาลฎีกา ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งของต่างประเทศ และของประเทศไทย รวมไปถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย จำนวน 30 คน

ผลการศึกษา พบว่า 1) แนวคิด และทฤษฎีทางกฎหมายได้แก่ ทฤษฎีสหสิทธิและเสรีภาพ กับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 2) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายของข้าราชการทหารของต่างประเทศกำหนดให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทั้งข้าราชการทหารที่เป็นผู้เสียหายและจำเลยในการต่อสู้คดีในศาลทหารอย่างชัดเจนและเปิดเผย ส่วนมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยมีประมวลกฎหมายอาญาทหารและพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารพุทธศักราช 2476 ที่ใช้บังคับสำหรับข้าราชการทหาร โดยเฉพาะซึ่งแยกออกจากข้าราชการพลเรือนทั่วไป 3) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ประมวลกฎหมายอาญาทหารกับพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารพุทธศักราช 2476 นั้นมีความล้าสมัยเนื่องจากประกาศใช้มานาน และขาดเรื่องการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของข้าราชการทหาร 4) เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหารและพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารพุทธศักราช 2476 โดยคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของข้าราชการทหารเพื่อให้มีความทันสมัยรวมถึงมีมาตรฐานเทียบเท่ากับข้าราชการพลเรือนทั่วไป

คำสำคัญ กระบวนการยุติธรรม สิทธิทหาร ข้าราชการพลเรือน

Title	Legal Measures on the Rights of Military Personnel within the Justice System
Name	Sophon Sukto
Advisor	Dr. Noppadol Phosopa
Degree	Master of Law
Year	2026

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the legal concepts and theories regarding the rights in the legal justice process of military personnel; 2) study the legal measures concerning the rights in the legal justice process of military personnel in foreign countries and Thailand; 3) analyze the legal measures related to the rights in the legal justice process of military personnel; and 4) propose guidelines for amending the legal measures concerning the rights in the legal justice process of military personnel. This was a qualitative research study conducted by examining concepts, theories, journal articles, textbooks, Supreme Court judgments, and electronic data from both foreign countries and Thailand. It also included data gathered from in-depth interviews with 30 legal experts.

The study results revealed that: 1) The relevant legal concepts and theories included the theory of rights and liberties and the rights in the criminal justice process. 2) The legal measures concerning the rights in the legal justice process of military personnel in foreign countries clearly and openly granted justice process rights to military personnel, both as victims and defendants, when fighting cases in military courts. Meanwhile, Thailand's legal measures consisted of the Military Penal Code and the Military Discipline Act B.E. 2476 (1933), which were specifically enforced on military personnel, separated from general civil servants. 3) The analytical results indicated that the Military Penal Code and the Military Discipline Act B.E. 2476 (1933) were outdated due to being enacted a long time ago, and they lacked provisions protecting the rights of military personnel in the justice process. 4) It was recommended to amend the Military Penal Code and the Military Discipline Act B.E. 2476 (1933) to protect the rights of military personnel in the justice process, aiming to modernize the laws and establish standards equivalent to those of general civil servants.

Keywords: Justice Process, Military Rights, Civil Servants